

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

Вересень 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка праці і соціально-трудові відносини
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)

розробник Каховська Олена Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» є формування системи теоретичних і прикладних знань з питань функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудових відносин у суспільстві на основі соціального партнерства, регулювання попиту і пропозиції робочої сили на ринку праці, оплати праці, стимулювання оптимального використання людських ресурсів і підвищення продуктивності, ефективності праці, планування праці, інтеграції соціально-трудових відносин в Україні в систему відносин, визнану Міжнародною організацією праці.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» підготовки бакалаврів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття, семінарські	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	46		46	
підготовка до аудиторних занять	14		14	
підготовка до контрольних заходів	12		12	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20		20	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у студентів системи теоретичних і прикладних знань на основі структурно-цілісного усвідомлення та творчо-критичного осмислення сучасних тенденцій розвитку, функціонування та регулювання соціально-трудових відносин у суспільстві, фундаментальних методологічних засад та теоретико-концептуальних основ економіки праці, науково-дослідного апарату та науково-практичних підходів до реалізації людського капіталу та трудового потенціалу на засадах соціального партнерства.

Завдання дисципліни – охарактеризувати основні закономірності функціонування ринку праці, що дозволить приймати адекватні управлінські рішення з питань забезпеченості підприємства робочою силою; висвітлити сучасні проблеми ринку праці та соціально-трудових відносин; сформувати практичні навички щодо планування, нормування та організації праці на підприємстві; надати знання з питань оплати праці та механізмів регулювання заробітної плати; з'ясувати механізм зростання продуктивності й ефективності праці; дослідити механізм соціального партнерства.

Пререквізити дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Демографія», «Економіка підприємства».

Постреквізити дисципліни: «Соціальне страхування», «Фінанси підприємств», «Бюджетна система».

Компетентності:

Інтегральна:

Здатність до пошуку та вирішення проблем в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень, аналізу, розробки та впровадження інновацій.

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК7. Здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до самоаналізу.

ЗК11. Вміння співпрацювати з представниками інших галузей знань.

ЗК12 Вміння працювати самостійно.

Спеціальні:

СК1. Розуміння концептуальних основ економічної теорії на макро- та мікрорівні, загальної теорії фінансів.

СК5. Вміння використовувати знання законодавства у сфері фінансів.

СК9. Вміння застосовувати комунікаційні навички.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК11. Здатність до постійного підвищення професійної підготовки.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН17. Планувати особистий професійний розвиток.

РН18. Проявляти креативність та критичне мислення в професійній діяльності.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.);

- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація);

- відео-метод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Економіка праці і система соціально-трудова відносин					
Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни	2	2			
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	6	2	2		2
Тема 3. Соціально-трудова відносина як система	6	2			4
Тема 4. Соціальне партнерство	6	2	2		2
Тема 5. Ринок праці та його регулювання	6	2			4
Тема 6. Соціально-трудова відносина зайнятості	8	2	2		4
Тема 7. Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудова відносин	6	2			4
Тема 8. Організація праці	6	2			4
Тема 9. Нормування праці	6	2	2		2
Тема 10. Продуктивність та ефективність праці	6	2			4
Тема 11. Політика доходів і оплати праці	6	2	2		2
Тема 12. Планування праці	6	2			4
Тема 13. Аналіз, звітність, аудит у сфері праці	6	2	2		2
Тема 14. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально трудових відносин	8	2	2		4
Тема 15. Глобалізація економіки та її вплив на зайнятість і соціально-трудова відносина	6	2			4
Усього годин	90	30	14		46

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Об'єкт, предмет і завдання дисципліни	2
2	Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	2
3	Соціально-трудова відносина як система	2
4	Соціальне партнерство	2
5	Ринок праці та його регулювання	2
6	Соціально-трудова відносина зайнятості	2
7	Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудова відносин	2
8	Організація праці	2
9	Нормування праці	2
10	Продуктивність та ефективність праці	2
11	Політика доходів і оплати праці	2
12	Планування праці	2
13	Аналіз, звітність, аудит у сфері праці	2
14	Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально трудових відносин	2
15	Глобалізація економіки та її вплив на зайнятість і соціально-трудова відносина	2
	Разом	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	2
2	Ринок праці та його регулювання	2
3	Організація праці	2
4	Нормування праці	2
5	Продуктивність та ефективність праці	2
6	Політика доходів і оплати праці	2
7	Планування праці	2
	Разом	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	14
2	підготовка до контрольних заходів	12
3	виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: - соціальне підприємництво;	20

	- інформаційне, правове та наукове забезпечення державного регулювання зайнятості; - сутність і специфіка людського капіталу; - значення теорії людського капіталу для сучасного соціально-економічного розвитку; - концепція гідної праці; - раціоналізація трудових процесів	
5	Підготовка до екзамену	
	Разом	46

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення занять. Основними методами поточного контролю є усний та письмовий контроль, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Економіка праці і система соціально-трудова відносин.

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 15 балів. 1 лекція – 1 бал);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 7 балів. 1 практичне заняття – 1 бал);
- виконання студентом практичного завдання (максимальна кількість балів – 35 балів: 1 виконане практичне завдання в межах одного практичного заняття – 5 балів (за планом – 7 практичних занять): студент в повному обсязі, якісно та правильно виконав завдання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу - 5 бали; відповідь і висновки до завдання студентом виконані правильно, але стисло і не повно. Завдання виконано без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі – 3-4 бали; студент виконав завдання не в повному обсязі і з грубими помилками. Правильні висновки за результатами виконання завдання студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. – 2-1 бал; студент не правильно та/або не якісно виконав завдання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам – 0 балів;
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях (максимальна кількість балів 13 балів): надання повного розгорнутого конспекту – 13 балів; якщо у конспекті допущені несприятливі помилки, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 9-12 балів; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені неправильні тлумачення, студент одержує 5-8 балів; студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки – 1-4 бали; якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь – 0 балів.
- відповідь на два теоретичні запитання (максимальна кількість 30 балів). За кожен правильну відповідь студент отримує 15 балів.

Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 15 балів:

– Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно – 12-15 балів;

– Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і не повно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі - 8-11 балів;

– Студент стисло розкрив суть теоретичного питання, але не в повному обсязі і з грубими помилками. Правильні висновки по теоретичному питанню студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент відповідає з значними помилками - 4-7 балів;

– Студент не розкрив суті теоретичного питання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам - 0-3 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за видами поточного контролю змістового модуля 1.

Порядок зарахування пропущених занять: пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує викладачеві (реферат або презентація за темами занять, за вибором студента) згідно з графіком консультацій.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Безродна С. М. Економіка праці і соціально-трудові відносини: збірник тестів і практичних завдань для студентів економічних спеціальностей / С.М. Безродна. – Чернівці: ПВФК «Технодрук», 2017. – 70 с. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34036/1/prohramy_2017_Bezrodna_Ekonomika_pratsi.pdf

2. Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Григор'єва М.І. Економіка праці й соціально-трудові відносини : навч. посіб. – К. : Центр навчальної літератури. – 2004. – 440 с.

3. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підруч. – К. : Знання, 2011. – 559 с.

4. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л.М. Тимошенко. – Д. : Зоря, 2009. – 288 с.

5. Економіка праці й соціально-трудові відносини. Зб. Завдань і вправ: навч. посіб. / Н. Д. Дарченко, В.С. Рижиков, О.Л. Єськов, О.М. Мікрюаков. – Донецьк, 2007. – 204 с. - Режим доступу: <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/uo/vedp/Сборник%20по%20ЭТиСТО.pdf>

6. Економіка праці й соціально-трудові відносини: навч. посіб. / за заг. ред. В.П. Мікловда, Н.Ю. Кубіній. – Ужгород, 2012. – 282 с. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7185/1/навчальний%20посібник%20ЕКОНОМІКА%20ПРАЦІ%20%281%29.pdf>

7. Економіка праці і соціально-трудові відносини% навчально-наочний посібник для студ. / за наук. ред. д.е.н. А. Г. Бабенка. – Д.: ДДФА, 2011. – 268 с. – Режим доступу: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2264/1/1_Економіка%20праці%20та%20соц.%20відносини.pdf

8. Іляш О.І., Гринкевич С.С. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. - К.: Знання, 2010.- 476 с.

9. Калина А.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Калина. – К.: ДП «Персонал», 2012. – 498 с. – Режим доступу: http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ekonom_pracy.pdf

10. Махсма М.Б. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: навч. посіб. – К.: Атіка, 2005. – 304 с.
11. Прасол В.М. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: навч. посіб. - Харків: ХНАМГ, 2007. - 264 с.

Допоміжна

1. Богиня Д.П. Основи економіки праці: Навч. посіб. – 3-тє вид. – К: Знання-Прес 2002. –313 с.
2. Качан Є. П. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: Навч. -метод. посібник / За заг. ред. проф. Качана Є. П. – Тернопіль: ТДЕУ, 2006. - 373 с.
3. Колот А.М. Соціально-трудоі відносини: теорія і практика регулювання: Монографія.– К.: КНЕУ, 2003.– 230 с.
4. Конвенція МОП № 142 «Про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів» від 23 червня 1975 р.
5. Конвенція МОП № 168 «Про сприяння зайнятості і захист від безробіття» від 21 червня 1988 р.
6. Конвенція МОП № 150 «Про регулювання питань праці: роль, функції й організація» від 7 червня 1978 р.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – сайт Державної служби статистики України
2. <https://www.msp.gov.ua> – сайт Міністерства соціальної політики України
3. [http:// www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua) – офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
4. <https://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України
5. <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini> - ООН в Україні
6. <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm> - Міжнародна Організація Праці

Розробник

(підпис)

(О. В. Каховська)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Г. В. Ползікова)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол від «12» вересня 2019 року № 2